

Stichting Bewonersbelangen Arbeidsmigratie i.o.

Beleidsnotitie

Aadorp (Almelo), Bergen op Zoom, Dinteloord, Dronten, Horst aan de Maas, Liempde (Boxtel), Riel, Roosendaal, Veghel, Venray, Zundert.

Den Haag, 27 februari 2024

Marly van Leeuwen, e.a.

✉ info@dossierarbeidsmigranten.nl

☎ +31 6 3434 8605

Beleidsnotitie van Stichting Bewonersbelangen Arbeidsmigratie

Deze beleidsnotitie van stichting Bewonersbelangen Arbeidsmigratie i.o. bevat het standpunt van bezorgde omwonenden van grootschalige huisvesting arbeidsmigranten.

Inleiding

Migratie vormt een uitdaging in Nederland en de rest van Europa. We kennen verschillende vormen van migratie waaronder asielzoekers, studentenmigratie, kennismigratie en arbeidsmigratie. Deze notitie gaat over arbeidsmigratie.

Achtergrondinformatie

In veel Nederlandse gemeenten is de kwestie van arbeidsmigratie een zorgwekkend probleem. Dit leidt tot moderne vormen van uitbuiting, doordat de winstgevendheid van de arbeidsmigrantenindustrie de besluitvorming overheerst, ten koste van het algemeen belang. Gemeenten faciliteren dit door middel van sluwe omwegen in de regelgeving. Dit is moreel verwerpelijk en schendt de mensenrechten. Er is te lang weggekeken van de negatieve aspecten van arbeidsmigratie. De politiek heeft te weinig selectief gehandeld en heeft bedrijven die om te overleven afhankelijk zijn van een grote instroom van arbeidsmigranten, of alleen zo kunnen groeien, te veel ruimte gegeven.

Standpuntverklaring

Arbeidsmigratie is in het hart van het politieke en maatschappelijke debat terecht gekomen. Het ministerie van SZW onderschrijft het belang om arbeidsmigratie vanuit een brede welvaartsbenadering te bezien met aandacht voor de verdeling van lusten en lasten. Klaas Knot, president van De Nederlandse Bank, pleit voor een stop op economische activiteit waarbij onder de werkelijke kostprijs wordt geproduceerd. Het rapport "Gematigde Groei" van de Staatscommissie Demografische Ontwikkelingen 2050 heeft verschillende scenario's voor Nederland geschetst en manieren geïdentificeerd waarop de overheid hierop invloed kan uitoefenen. En het rapport "Arbeidskrapte: het nieuwe Normaal?" van De Nederlandse Bank, gepubliceerd in februari 2024, biedt een raamwerk voor het voeren van discussies over arbeidsmarktkrapte¹.

Burgercollectief Arbeidsmigratie

Wij begrijpen de uitdagingen en zijn klaar om ons steentje bij te dragen aan het opstellen van een visie en langjarig en robuust beleid rondom arbeidsmarktkrapte en arbeidsmigratie². Om dit op een

¹ Het rapport schetst de uitdagingen waarmee Nederland wordt geconfronteerd. Naast het presenteren van cijfers en inzichten uit bestaande studies, bevat het ook een gestileerde berekening van de vereiste groei in arbeidsaanbod en productiviteit om het huidige niveau van economische groei en welvaart te handhaven. Verder wordt een kader geïntroduceerd met diverse economische kanalen en aanpassingsmechanismen die bijdragen aan het balanceren van arbeidsvraag en -aanbod. Het laatste hoofdstuk richt zich op twee kernvragen: welke oplossingsrichtingen zijn kansrijk en in welke mate moeten burgers, bedrijven en de overheid betrokken zijn?

² De economie bevindt zich in een nieuwe situatie waarin niet banen, maar mensen schaars worden. Het is duidelijk dat er geen eenvoudige oplossing bestaat om de groei van de economie en welvaart te handhaven in deze veranderende omstandigheden. Dit vergt een bredere maatschappelijke discussie waarbij moeilijke vragen worden gesteld, zoals welke activiteiten Nederland zich wil concentreren op een toekomst waarin arbeid schaarser is, en of bestaande wet- en regelgeving de benodigde aanpassingen mogelijk maakt. Een open debat tussen alle belanghebbenden, waaronder de overheid, werkgevers, werknemers en **burgercollectieven** kan leiden tot een gezamenlijk begrip van de omvang van de maatschappelijke uitdaging en mogelijke oplossingen.

efficiënte en effectieve manier te doen, hebben we met elf gemeenten besloten om als burgercollectief een landelijke stichting op te richten die de belangen van de lokale omgeving en bewoners met betrekking tot arbeidsmigratie behartigt.

Daarom zetten we ons in voor de oprichting van een nationale organisatie die zich toelegt op de deelname aan zowel het nationale als lokale debat, het formuleren van standpunten met betrekking tot voorgestelde nationale, regionale en lokale wetgeving (en algemene maatregelen van bestuur) en gemeentelijke besluitvorming. We streven ernaar om gemeentebesturen te ondersteunen in hun besluitvormingsproces door hen een volledig overzicht te bieden, inclusief de bredere maatschappelijke en ethische gevolgen op lange termijn.

Het is verontrustend om te zien hoe de geschiedenis zich herhaalt. De Nederlandse geschiedenis toont aan dat arbeidsmigratie een aanzienlijke impact heeft op de samenleving, vooral wanneer de lage kosten van buitenlandse arbeidskrachten als het doorslaggevende argument worden beschouwd. Hoe zal de samenleving over twintig jaar terugkijken op de beslissingen die vandaag worden genomen?

Ons doel is om een eerlijke en duurzame samenleving te bevorderen, die gebaseerd is op universele democratische waarden, ethiek en mensenrechten.

Mensenrechten

We zijn van mening dat alle misleidende praktijken met betrekking tot arbeidsmigranten moeten worden beëindigd, waaronder loondiefstal, verplichte inhoudingen, het ontbreken van arbeidsrechten, misbruik van de Europese A1-regeling, hoge kosten voor reizen en werving, en intimidatie. Arbeidsmigranten hebben recht op dezelfde werknemersrechten als anderen, evenals huurbescherming. Dit houdt in dat zij de reguliere fases als uitzendkracht moeten kunnen doorlopen en ze niet mogen worden uitgezet bij ontslag of wanneer hun arbeidsovereenkomst afloopt. Het moet niet langer mogelijk zijn dat de arbeids- en huurcontracten aan elkaar gekoppeld zijn, als package deals. En op een locatie bestemd voor zware industrie, waar normaal gesproken geen bewoning is toegestaan, mag niet worden gedoogd dat er een hotel wordt gebouwd tussen bedrijven met vergunningen voor hoge geluidsniveaus en gevaarlijke stoffen met explosiegevaar. Dit is in strijd met veiligheidsregels voor bewoning, maar wordt toch toegestaan voor arbeidsmigranten. In deze en andere gevallen worden mogelijk Artikel 2³ en Artikel 4⁴ van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens geschonden.

Arbeidsmigratie drukt de lonen en vergroot daarmee de kloof tussen arm en rijk, wat resulteert in een afname van het welzijn en hogere maatschappelijke kosten voor steeds meer mensen. Bovendien weerhoudt de inzet van goedkope arbeidsmigranten bedrijven te innoveren naar minder

³ Artikel 2 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens luidt als volgt: "Iedereen komt in aanmerking voor alle rechten en vrijheden die in deze Verklaring zijn uiteengezet, zonder enig onderscheid van welke aard dan ook, zoals ras, kleur, geslacht, taal, religie, politieke of andere overtuiging, nationale of maatschappelijke afkomst, eigendom, geboorte of andere status." Dit artikel benadrukt het fundamentele beginsel van gelijke behandeling en non-discriminatie voor alle mensen, ongeacht hun achtergrond, identiteit of status.

⁴ Artikel 4 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens luidt als volgt: "Niemand zal in slavernij of horigheid gehouden worden; slavernij en slavenhandel in iedere vorm zijn verboden." Dit artikel bevestigt het fundamentele recht van ieder individu om niet onderworpen te worden aan enige vorm van slavernij, dwangarbeid of onvrijwillige dienstbaarheid. Dit omvat het verbieden van situaties waarin arbeidsmigranten gedwongen worden te werken onder bedreiging, misleiding of dwang, en waarin ze niet vrij zijn om hun arbeidsomstandigheden te kiezen of te verlaten.

arbeidsintensieve productieprocessen. We moeten voorkomen dat Nederland afglijdt naar een lage lonen economie. Zo'n economisch model is schadelijk voor iedereen, ook voor werkgevers.

In de afgelopen tien jaar is het logistiek vastgoed jaarlijks gegroeid met zo'n 4 miljoen vierkante meter. Een aanzienlijk deel van deze ontwikkeling betreft de bouw van gigantische XXL-distributiecentra. Echter, het is van belang te onderzoeken hoeveel ruimte we nog hebben en wat de maatschappelijke kosten zijn van deze groei. Daarnaast dienen we ook kritische vragen te stellen over de milieu-impact van deze en andere sectoren, zoals de glastuinbouw, vleesverwerkende industrie en landbouw. Het is cruciaal dat dergelijke onderzoeken onafhankelijk worden uitgevoerd met een focus op sociaalmaatschappelijke effecten, door wetenschappers, los van belangen van brancheorganisaties.

Pauze

We naderen de grenzen waarbij de samenleving de gevolgen van onze economische groei nog tolereert. En dat vergt robuuste keuzes. Het is noodzakelijk om het streven naar welvaart, dus economische groei, te vervangen door een focus op welzijn. Gemeentebesturen moeten daarom lokaal arbeidsmigratiebeleid ontwikkelen en op basis daarvan beoordelen of aanvragen voor bedrijfsvestiging waar gebruik gemaakt wordt van arbeidsmigranten en arbeidsmigrantenhuisvesting kunnen worden goedgekeurd. We willen een pauzeknop! We hebben behoefte aan een moment van bezinning. We willen nieuw beleid! Totdat dit beleid op democratische wijze is vastgesteld, dringen we erop aan dat gemeenten alle aanvragen voor arbeidsmigrant gerelateerde bedrijven en grootschalige huisvesting van arbeidsmigranten tijdelijk bevroren. Bovendien is het van vitaal belang dat gemeenten voldoende middelen krijgen om dit nieuwe beleid te handhaven voordat aanvragen opnieuw worden behandeld.

Arbeidsmigratiebeleid

Beleid op arbeidsmigratie is noodzakelijk om verschillende redenen:

1. **Regulering van de arbeidsmarkt:** In talloze gemeenten ontbreekt een arbeidsmigrantenbeleid dat verder gaat dan louter economische overwegingen. Door een meer gebalanceerd maatschappelijk beleid te formuleren, een holistische benadering die zowel sociale, milieu- als economische voordelen oplevert, kunnen gemeenten de toestroom van arbeidsmigranten reguleren en afstemmen op de behoeften van de lokale samenleving.
2. **Bescherming van arbeidsrechten:** Arbeidsmigranten zijn vaak kwetsbaar voor uitbuiting en misbruik. Beleid kan worden gebruikt om hun rechten te beschermen, zoals het recht op gelijke behandeling, een eerlijk loon, veilige werkomstandigheden en bescherming tegen discriminatie.
3. **Integratie en sociale cohesie:** Een goed doordacht beleid kan helpen bij de integratie van arbeidsmigranten in de samenleving en draagt bij aan sociale cohesie.
4. **Beheer van huisvesting en voorzieningen:** Fatsoenlijke huisvesting is een recht voor iedereen, inclusief arbeidsmigranten, terwijl tegelijkertijd de huisvestingsmogelijkheden van de lokale bevolking beschermd moeten worden. Goed doordacht beleid kan helpen bij het beheren van deze kwesties, waaronder het voorkomen van ongewenste woonomstandigheden en het verbeteren van toegang tot essentiële voorzieningen zoals gezondheidszorg en onderwijs.
5. **Sociaalmaatschappelijke ontwikkeling:** Een doordacht arbeidsmigratiebeleid kan bijdragen aan sociaalmaatschappelijke en economische ontwikkeling gedragen door de samenleving.

Kortom, arbeidsmigratiebeleid is essentieel om de rechten van arbeidsmigranten te beschermen, de arbeidsmarkt te reguleren, sociale cohesie te bevorderen en bij te dragen aan maatschappelijke en economische ontwikkeling gedragen door de samenleving.

Het oneigenlijke argument

Gemeenten suggereren dat arbeidsmigratiehotels de overlast in woonwijken kunnen verminderen. In werkelijkheid zal het vergroten van de huisvestingsmogelijkheden juist resulteren in een toename van het aantal arbeidsmigranten, wat op zijn beurt zal leiden tot een verdere groei van de lage lonen economie. Vanwege de ongelijke behandeling van arbeidsmigranten, kan dit leiden tot verergering van overlastsituaties.

Beleidsaanbevelingen

Een essentiële methode van sturing is het basale principe waarbij de belastingbetaler niet opdraait voor de winsten van bedrijven, **wat een eerlijker verdeling van de lusten en lasten** bevordert. Werkgevers dragen daarom de lasten van arbeidsmigratie. Dit leidt tot een verbeterde economische evaluatie van de totale kosteneffectiviteit van arbeidsmigratie. Daarnaast zal consistent en **krachtig handhaven** ervoor zorgen dat we misstanden in de uitzendsector veel effectiever bestrijden dan met alleen maar meer administratieve rompslomp en nieuwe procedures. Dit realiseren we onder andere door:

1. Het organiseren van de ontmanteling van alle misleidende constructies voor arbeidsmigranten. Laat de kosten hiervoor dekken door een belasting voor de inlenende werkgevers.
2. Zorg voor een eerlijke beloning op basis van reguliere cao's en handhaaf dat.
3. Zorg voor het naleven van de wettelijke eisen aan tijdelijke arbeidscontracten⁵ en handhaaf dat.
4. Verplicht het screenen van arbeidsmigranten op hun achtergrond en eventuele criminele verleden op kosten van de werkgever of arbeidsbemiddelaar.
5. Behoud de verplichting voor arbeidsmigranten om zich als tijdelijk inwoner te registreren in de gemeentelijke Basisregistratie Personen (BRP) wanneer zij langer dan vier maanden in Nederland verblijven. Of bij het RNI (Registratie Niet Ingezetenen) indien zij korter dan vier maanden in Nederland verblijven. Deze registratie is vereist voor zowel EU- als niet-EU-burgers. Handhaaf, en laat de kosten hiervoor dekken door een gemeentelijke belasting voor inlenende werkgevers.
6. Het verplicht stellen van een werkvergunning af te geven door de gemeente.
7. Het verplicht registreren van elke arbeidsmigrant door de werkgever in een publiek toegankelijk register (binnen de AVG).
8. Het verplicht stellen van integratie en inburgering voor arbeidsmigranten die langer dan vier maanden in Nederland verblijven op kosten van de inlenende werkgever.

⁵ In Nederland gelden regels met betrekking tot tijdelijke arbeidscontracten. Over het algemeen mag een werknemer maximaal drie opeenvolgende tijdelijke contracten krijgen binnen een periode van drie jaar. Na het derde tijdelijke contract of na drie jaar dienstverband ontstaat in principe een vast dienstverband, tenzij er sprake is van uitzonderingen of specifieke situaties zoals seizoensarbeid of tijdelijke projecten. Het is belangrijk om te vermelden dat er uitzonderingen en aanvullende regels kunnen gelden, afhankelijk van de cao (collectieve arbeidsovereenkomst) en specifieke wetgeving.

9. De organisatie van short-stay⁶ huisvesting van arbeidsmigranten moet voorbehouden zijn aan gespecialiseerde huisvestingsbedrijven, die op geen enkele manier statutair verbonden zijn aan inlenende bedrijven of uitzendorganisaties.
10. Het scheiden van inlenende bedrijven, arbeidsbemiddeling en huisvesting top op UBO niveau.
11. Short-stay huisvesting is nooit langer dan vier maand. Handhaaf dat.
12. Het zorgen dat woningen in de particuliere sector niet verhuurd worden aan vier of meer arbeidsmigranten. Regelgeving betreft veiligheid en huurtarieven conform reguliere kamerverhuur (aan studenten) en dit handhaven.
13. Bied opvang aan dakloze arbeidsmigranten en leg de kosten hiervan via een heffing op aan bedrijven die gebruik maken van arbeidsmigranten.
14. Zorg voor een toelatingssysteem en certificeringsplicht voor uitzendbureaus met het verlenen van een vergunning op basis van naleving van wet- en regelgeving.
15. Forse boetes voor inlenende bedrijven die met niet-gecertificeerde bureaus in zee gaan.
16. Naleving wordt gecontroleerd door een onafhankelijke inspectie instelling die jaarlijks rapporteert.

Conclusie

Deze beleidsnotitie van Stichting Bewonersbelangen Arbeidsmigratie i.o. wil deze gevoelige discussie zakelijk voeren en biedt een krachtig standpunt van bezorgde omwonenden van grootschalige huisvesting van arbeidsmigranten. Het erkent de uitdagingen van migratie in Nederland en Europa en roept op tot een gereguleerd beleid, gebaseerd op universele waarden en mensenrechten.

⁶ Short-stay huisvesting verwijst naar accommodaties die beschikbaar zijn voor een kort verblijf, meestal voor een periode van enkele dagen tot enkele maanden. Deze accommodaties zijn vaak ingericht voor tijdelijk verblijf, zoals serviced apartments of hotels die worden verhuurd voor een kortere duur. Short-stay huisvesting wordt vaak gebruikt door reizigers, zakenmensen, expats, studenten en anderen die voor een beperkte periode op een bepaalde locatie moeten verblijven.